

Pyhäkön Lamppu

"Eikä Jumalan lamppu ollut vielä sammunut" 1. Sam 3:3

Suomen Luther-säätiön tiedotuslehti 1/2013

MILLAISTA SEURAKUNTAA RAKENTAMASSA?

≡ JUHANA POHJOLA

Työnäkynämme on ollut luterilaisten jumalanpalvelusseurakuntien rakentaminen. Taavoitteena on ollut yhdistää sekä selkeä raamatullis-tunnustuksellinen linja että avoin ja lämmin yhteisöllisyys. Olemme ymmärtäneet sekä historiallisen liturgian että uskoa ruokkivan saarnan kuuluvan erottamattomasti yhteen. Vapaaehtoiset maallikot vastaavat seurakunnan elämän lukuisista käytännön asioista, pastorit puolestaan sanan ja sakramenttien viranhoidosta.

Linjamme ei ole ollut erilainen vain teologisesti Suomen ev.lut. kirkon kansalaisuskonnon ohjelmaan nähden. Se on poikennut toteutustavaltaan myös monilta osin niistä useista ev.lut. kirkon kehitykseen kriittisestikin suhtautuneista yhteisöistä, joita on syntynyt viime vuosina. Jaamme kyllä osin saman näyn yhteisöllisyyden tarpeellisuudesta, mutta käytännön vastaukset ovat usein erilaisia (ks. kirja-arvostelu). Millaiselle pohjalle emme siis halua seurakuntaa rakentaa?

Seurakunta ei ole tehtävää varten. Joidenkin yhteisöjen olemassaolon tarkoitus on yhteinen tehtävä. Seurakunnan identiteetti ei kuitenkaan saisi rakentua yhdessä tekemiseen, vaikka se olisi niinkin arvokasta kuin evankelioiminen tai diakoniatyö. Toiminnallisuus on uuvuttava isäntä. Avioparilakin voi olla yhteinen elämäntehtävä, mutta heidän suhteensa ei perustu tekemiselle vaan olemiselle. Seurakunnalla on kyllä tehtävä Jumalan suunnitelmassa maailmassa, mutta seurakunta on sitä varten, että ihminen saa lahjana vastaanottaa kolmiyhteisen Jumalan lahjat ja levätä hänen armohoidossaan. Seurakunta iloitsee aina ensin siitä, mitä se on Kristuksessa. Levosta käsin se sitten kysyy, mihin tehtäviin Pyhä Henki kutsuu, varustaa ja lähettää sen.

Ihmissuhteet eivät ole seurakunnan koossa pitävä voima. Monet aivan syystä kaipaavat läheisyyttä seurakunnasta. Suurien paikallisseurakuntien ongelma virastomaisuudessaan ja nimettömine kirkkovieraineen joutaakin sivuun. Oikein on havahduttu näkemään, että hyvin toimitetun messun ja selkeän julistuksen lisäksi tarvitaan yhteisöllisyyttä, jossa ihmisiä kuunnellaan ja heidät kohdataan. On tarpeen miettiä, miten käytännöllisesti seurakunnassa voidaan ihmissuhteiden syntymistä ja syventymistä edesauttaa. Oikeasta tavoitteesta huolimatta on kuitenkin vaarana, että lampaiden keskinäinen jutustelu korvaa Hyvän Paimenen kuuntelun.

Oksat eivät yhteen tulemisellaan luo seurakuntaa, vaan kiinnittymällä runkoon. Jos seurakunnan tärkein koossapitävä voima on ihmissuhteet, tällöin myös pelätään enemmän niiden rikkoutumista kuin Jumalan tahdon rikkomista. Lähimmäiset eivät voi myöskään antaa sitä, mitä viime kädessä seurakunnalta tarvitsemme. Ihmisiin petymme, Kristukseen emme koskaan. Seurakunnan todellinen koossapitävä voima onkin yhteinen tarve Kristuksen armopöytään. Osallisuuden kautta Kristukseen olemme myös sitten matkatovereita toisille.

Kävijät eivät omista messua. Jos jumalanpalvelus on jotakin meille uskottua muovailuvahaa, messu seurakunnan yhteisenä kokoavana juhlanä helposti murenee. Silloin jokainen rupeaa oman ikäryhmänsä ja musiikkimakunsa mukaan värkkäämään omaa messuaan. Kuluttajalähtöinen malli sitouttaa kyllä hyvin, mutta messu muuttuu areenaksi, jossa kukin voi toteuttaa itseään. Lopputulos voikin sitten olla aivan mitä vain.

Eikö meille ole parempaa saada haluamamme sijasta se, mitä Juma-

la tietää meidän tarvitsevan? Messu on Jumalan eikä meidän. Kristus on säätänyt saarnan ja sakramenttien toimittamisen apostolisen viran hoidettavaksi. Seurakuntalaiset osallistuvat messuun läsnäolollaan ja saavat kiitoksin ja lauluin vastaanottaa nämä lahjat.

Kun verovaroin ammattilaiset pyörittävät vielä seurakuntaa eikä maallikoita oikeasti tarvita, syntyy paine sitouttaa ihmiset antamalla kullekin rooli messun toteuttamisessa. Sen sijaan kun on laajempi näky seurakunnasta, jossa ihmiset aidosti kantavat koko vastuun seurakunnan tehtävistä ja taloudesta, paine tehdä messusta puuhamaa vähenee. Kun seurakunnan elämässä kullakin on oma paikkansa ja palvelutehtävänsä, messu saa rakentua olemuksensa mukaisesti paimenen ja lauman eli Kristuksen ja hänen morsiamensa pyhänä kohtaamisena.

Seurakuntien rakentaminen luterilaiseen tapaan on edelleen meille hyvä työnäky lähetyshiippakuntaa kohti kuljettaessa!

ESKO MURTO

Kokouksessaan 6.2. Ruotsin ja Suomen lähetyshiippakunnan konsistori tutki kaksi papiston keskuudestaan nimeämää piispaehdokasta: teol. lis. Sakari Korpisen ja rovasti Risto Soramiehen. Kumminkin katsottiin kelvollisiksi piispanvirkaa hoitamaan, ja vaali näiden kahden välillä toimitetaan hiippakunnan perustamiskokouksen yhteydessä 16.3. Lahdessa.

Monessa Luther-säätiön seurakunnassa tunnettu pastori Sakari Korpinen on yli nelikymmenvuotisen pappisuransa aikana tullut tutuksi luterilaisille ympäri Suomea. Suurimman osan työurastaan Sakari on tehnyt Evankeliumiyhdistyksen (Sley) palveluk-

sessä eri tehtävissä mm. kouluttajana ja julistajana. Vanhojen kirjojenkin keräilijänä kunnostautunut, ”bibliofiiliksi” tunnustautuva pastori on myös toiminut kirjojen kustannustyössä ja useammankin lehden toimituksessa. Luther-säätiön työssä Sakari on ollut mukana alusta asti, ja tästä tehtävästä hän jäi täysinpalvelleena eläkkeelle vuonna 2009.

– Olen saanut nähdä miten yhteinen työnäky on ajanut pappeja ja seurakuntalaisia työhön. Painopisteen pitää olla koko ajan pelastussanomassa – se innostaa ja vie eteenpäin. Samalla piispan täytyy kiinnittää huomiota myös paimenten hyvinvointiin; on pidettävä huolta siitä, että papit ja pappien perheet jaksavat, Sakari muistuttaa.

Risto Soramies on tehnyt elämäntyönsä pääosin Suomen rajojen ulkopuolella, ja on siksi osalle seurakuntalaisia tuntemattomampi hahmo. Vuodesta 1972 lähtien Risto on toiminut tehtävään erotettuna lähetystyöntekijänä, missä tehtävässä hän pysyikin eläkkeelle jäämiseen 2011 asti. Työura ensin Saksan muslimien parissa ja sen jälkeen Istanbulin luterilaisessa kirkossa, yhdessä jatkuvan teologisen opiskelun (mm. Heidelbergin yliopistossa sekä Suomen akatemian tutkijana) kanssa on tehnyt Ris-

tosta yhden Suomen syvällisimmistä Islamin tuntijoista. Risto on toiminut Suomen Luther-säätiön hallituksessa vuodesta 2012.

– Me julistajat saatamme ajatella, että uskon perusasiat on niin moneen kertaan saarnattu ja selitetty, että seurakunnalle on keksittävä jotain uutta sanottavaa. Tämä on kuitenkin kiusaus, jota vastaan pitää kamppailla. Piispana tahtoisin itse pysyä ja auttaa myös muita pysymään uskon yksinkertaisessa, elävässä ja varmassa perustuksessa, Risto kertoo.

Uusi piispa siunataan tehtävänsä Helsingissä 4.5.2013. Kaikki hiippakunnan työn ystävät ovat tervetulleita!

VIRSIPALAUTETTA PYYDETÄÄN

Luterilaisten virsien lisävihko on ollut nyt käytössä 4 vuotta. Samaan aikaan komitean työ on jatkunut. On ylitetty jo 160 valmiin virren raja. Kokoamistyö päättyy tämän vuoden 2013 lopussa. Tavoitteena on julkaista v. 2014 uusi laajempi Luterilaisia virsiä, johon sisältyy täy-

dellinen psalttari ja rukouskirja. Myös säestyskirja tulee tehtäväksi.

Uusien virsien ohella korjataan ja täydennetään olemassa olevia sanojen ja sovitusten puolesta. Tätä tarkoitusta varten virsikirjakomitea pyytää Luterilaisten virsien käyttäjiltä kaikkea mahdollista palautetta, jotta lopullinen

kokoelma olisi paras mahdollinen.

Palaute pyydetään lähettämään puheenjohtajalle Anssi Simojolle anssi.simojoki@uusikaupunki.fi, 050 4673 645 tai sihteerille Hanna Penttiselle hanna.kaarin@gmail.com.

Sisällys 1/2013

- 2 Pääkirjoitus
- 3 Uutisia
- 4 Vieraana Sakkeus-seurakunnan pappilassa
- 6 Mitä on apologia ja miksi sellaista kannattaa harrastaa?
- 8 Muisto, joka tulee todeksi
- 9 Nyt ihmettelen tässä
- 10 Nuoret messuun!
- 11 Messusta yhteisöksi: Puheenvuoroja ja käytäntöjä -kirja-arvostelu

- 12 Om bönen
- 13 Evangelisk-lutherska missionsstiftet i Finland
- 14 Kaanaan ihme seurakunnassa
- 15 Jumalanpalvelukset
- 16 Kotkan siivin
- Kannen kuva:
- Lasimaalaus All Saints' Episcopal Church, San Francisco

VIERAANA SAKKEUS- SEURAKUNNAN PAPPILASSA

ANTTI LEHRBÄCK

Sakkeus-seurakunnan paimenen Miika Niemisen perheen taipaleella on ollut merkittäviä lähtemisiä ja tulemisia. Niissä perhe on saanut kulkea Jumalan johdattamana ja siunaamana.

Luminen, tammikuinen ilta on jo pimentynyt, kun saavun Kankaanpäähän, sovittuun osoitteeseen. Oven avaa vaaleahiuksinen lapsi - ja pian koko eteinen on täynnä vierasta tervehtimään tulleita pellavapäitä. Kuluu muutama minuutti, ja aloitan lasten kanssa erän minibiljardia takkahuoneessa. Tunnelma Sakkeus-seurakunnan paimenen Miika Niemisen ja hänen vaimonsa Marin kotona on leppoisa ja ystävällinen.

Heti haastattelun alussa käy ilmi, että Miikalla ja Marilla on vahva hengellinen tausta. Molemmat ovat uskovista perheistä; Miika muistelee kulkeneensa vanhempiensa mukana melkein kaikkien herätysliikkeiden kesäjuhlat. Mari sai perheensä kautta vaikutteita rukoilavaisuudesta.

Kaikkein tärkein merkitys pariskunnan hengelliselle kasvulle on tullut kuitenkin Nakkilan seura-

kunnasta: jumalanpalvelukset, pyhäkoulut ja kerhot tulivat molemmille rakkaiksi. Seurakunnan toiminnassa he myös kiinnittivät toisiinsa ensimmäiset merkitsevät katseensa, vuotta ennen ripikouluun menoa. Seurustelemaan he alkoivat 14-vuotiaina, marraskuussa 1989. Ei siis ihme, että Miika sanoo Nakkilan vaiheen olleen elämänsä parasta aikaa. Mutta kerran oli sieltäkin lähdettävä.

PAPIN TIE ALKAA HELSINGISSÄ

Nakkilasta molempien tie vei Helsinkiin. Mari opiskeli lastensairaanhoidtajaksi Helsingin kättilöopistolla ja sen jatkoksi diakoniosionomiksi Helsingin Diak:ssa. Miika kävi armeijan Upinniemiessä ja aloitti sitten opinnot Helsingin teologisessa tiedekunnassa. Uusilla ystävyyssuhteilla oli tärkeä merkitys Niemisten elämään. Opiskelija- ja koululaislähetyksessä he tutustuivat Jari ja Päivi Kekäleeseen. Se oli kohtalokasta, sillä monen muunkin nykyisen Luther-säätiön pastorin matkaan kuuluu ystävyys Jarin kanssa.

Mutta mikä sai Miikan

alun perin opiskelemaan papiksi?

– Se on sellainen asia, jota en ole koskaan itse valinnut. En tunnista käyneeni varsinaista kutsumuskampailua, olen vain jotenkin tiennyt sen, Miika kertoo.

Ensimmäisenä asian sanoi ääneen Miikan rippijuhliissa hänen kummitätinsä. Hän antoi lahjaksi hopeisen kynttilänjalan ja sanoi, että voisi tuoda sille parin sitten kun Miika on vihitty papiksi. Liekö ollut Miikan pappeudesta niin varma, että toi sen hänelle kuitenkin jo ylioppilasjuhlissa.

Sisäisen kutsun vahvistamisessa oma merkityksensä oli myös Nakkilan nuorisopastorin Lasse Vappulan esikuvalla. Lassen nuorisopastori oli puolestaan mies, josta Miika myös puhuu kunnioittavaan sävyyn ja jolla on ollut tärkeä merkitys Niemisten elämässä: Keijo Rainerma. Kun Miika valmistui teologisesta, Rainerma soitti suoraan hänelle ja tarjosi sijaisuutta Kankaanpään seurakunnasta. Sana hyvästä nuoresta teologista oli kiirinyt Kankaanpäähän.

KANKAANPÄÄN ETAPIN RANKKA ALKU

Alku paimenviran hoidolle ja uudelle elämälle Kankaanpäässä oli kuitenkin kaikkea muuta kuin helppo. Mari odotti pariskunnan kolmatta lasta, mutta lääkärin ennuste vaikealle raskaudelle oli karu: lapsella oli 50 prosentin mahdollisuus selvitä.

Miika oli ehtinyt teh-

dä papin töitä vasta kolme kuukautta, kun Marin lapsivedet tulivat kolme kuukautta etuajassa. Mari vietiin ambulanssilla Poriin sairaalaan vuodelepoon. Lapsi pysyi kohdussa vielä kuukauden, mutta syntyi silti käynnistyksellä kaksi kuukautta etuajassa, koska vauvan pelättiin voivan kohdussa huonosti.

Ensimmäisen päivänssä vauva vietti hengityskoneessa ja ensimmäisen kuukautensa lastenosastolla Satakunnan keskussairaalassa Porissa. Vanhemmat kulkivat Kankaanpäästä häntä katsomassa. Vaikka Niemisillä ei ollut sukulaisia eikä ystäviä uudella paikkakunnalla, niin lapsi sai nimen, joka kuin enteili tulevaa aikaa Kankaanpäässä: Ruut. Nimi merkitsee ystävyyttä.

Tänään Niemiset kiittävät Jumalaa ystäväjoukosta, jonka ovat Kankaanpäässä saaneet. Monien apu ja käytännön rakkaus on kosketanut, ja syventänyt heidän luottamustaan Jumalan huolenpitoon. Silti heidän kasvoistaan näkee ja äänestä kuulee, että Ruutin odotus ja elämän alkuvaiheet olivat kova koettelemus. Tapahtuneesta riittää ammennettavaa uuteen työhönkin:

– On totuttu ajamaan Poriin, Sakkeuksen uusi paimen nauraa.

Juuri tämä Niemisissä on niin pysäyttävää: heistä huokuva sydämellisyys - ja hersyvä huumorintaju. Kaiken pohjavireenä kuuluu syvä viisaus ja luottamus Jumalan johdatukseen.

FAKTALAATIKKO:

Sakkeus-seurakunnan pastori Miika Nieminen

Asuinpaikka: Kankaanpää

Ikä: 38

Pappisvihkimys vuonna 2001

Vaimo: Mari, perhetyöntekijä

Naimisissa vuodesta 1996

Lapset: Joonatan, 15, Saara, 12, Ruut, 10, Sakari, 8, Martta, 5 vuotta

Vaikka Miikan siirtyminen Luther-säätiön palvelukseen ei ole ollut Marillekaan helppo prosessi, niin hän luottaa siihen, että ”Jumala sitten sulkee oven jos ollaan pieleen menossa”.

– Meillä ei ole varaa olla luottamatta siihen, että Herra hulluistaan huolen pitää, Miika lisää.

PORIN SAKKEUS-SEURAKUNTA KUTSUU

Miika palveli Kankaanpään seurakuntaa 11 vuotta. Lopulta kuitenkin ev.lut. kirkon teologian ja ilmapiirin muutosten tuulet tavoittivat hänetkin.

– Kun minut vihittiin papiksi, kirkossa oli teologinen skisma. Yhdentoista vuoden aikana kirkko kuitenkin muuttui niin, että nykyään minut olisi viety ongelmien saapuessa käräjille ja saisin maallisen oikeusistuimen edessä tuomion työsyRJintärikkomuksesta. Oli kova pala, kun se alkoi

hiipiä puseroon, että tällä vakaumuksella saa rikollisen leiman. Silloin ymmärsin, ettei tunnustamallani teologialla ole enää tulevaisuutta kansan kirkossa, Miika kertoo.

Näin Miikan siirtymiselle Sakkeus-seurakunnan paimeneksi on tullut kirkon puolelta ”työntövoimaa”. Sitä hillitsi kuitenkin Kankaanpään seurakunnan hyvä hengellinen elämä ja monet ystävät. Lähtöjuhlaa Kankaanpään seurakunnasta Niemiset kuvaavat todella liikuttavaksi.

Tässäkin kohtaa heidän elämässä näyttää toteutuvan Psalmin 121:8 sanat: ”Herra varjelee sinun lähtemisesi ja tulemisesi”. Sakkeus-seurakunnan puolelta Miika on nimittäin saanut kokea ”vetovoimaa”. Hänen tulojuhlansa ja virkaan asettaminen Sakkeus-seurakuntaan loppiaisena 2013 oli lämmin ja hieno tapahtuma. Sakkeuksen lämpö ja elävä

kristillisyyks oli tehnyt Miikaan vaikutuksen jo vuosia sitten, kun hän saarnasi seurakunnassa ensimmäistä kertaa vuonna 2006.

– Siinä seurakunnassa on paljon ihmisiä, jotka ovat tunteneet minut pienestä pojasta asti, hän iloitsee.

ENNEN KAIKKEA PERHEENISÄ

– Toivon, että osaisin paimenena olla ruokkimassa seurakuntaa sanalla ja ehtoollisen jakamisella, ja että minulla olisi herkkyyttä nähdä ihmisten armolahjat, jotta seurakunnan tarve ja ihmisen lahjat kohtaisivat, Miika kuvaa.

– Toivottavasti Sakkeus voisi olla oikea syntisten sairaala: seurakunta, joka voisi kutsua myös umpipuskista tulevia kadunmiehiä ja ihmisiä, jotka eivät ole valmiiksi luterilaisella käytöjärjestelmällä varustettuja ja Raamattunsa luenutta väkeä.

Haastattelun ollessa jo loppuillaan Mari lähtee viemään perheen esikoista terveyskeskukseen poskiontelotulehduksen takia.

– Kelpo vaimo on iso lahja. Jos minulla ei olisi tuollaista vaimoa, olisin omistautunut työolleni täysin. Mari on ohjannut minua raamatulliseen ajatukseen, että perheen isän kutsumus tulee ennen paimenviran hoitamista eikä toisin päin. Se on ollut minulle tosi iso oivallus, Miika tunnustaa.

Haastattelun jälkeen lähdän ajamaan iloisena kotia kohti. Kokemani ystävyys ja vieraanvaraisuus ravitsivat minua. Lähtiessäni pastori toivotti minulle siunattua matkaan. Olin siunattu tullessani, olin siunattu lähtiessäni.

MITÄ ON APOLOGIA JA MIKSI SELLAISTA KANNATTAA HARRASTAA?

MARKUS NIEMINEN

Kristinuskossa apologialla (Απολογία) tarkoitetaan uskon järkipäristä ja argumentoivaa puolustamista. Apologia voidaan jakaa kahteen alalajiin tehtävänä perusteella; negatiivisen apologian tehtävänä on kumota Jumala-uskoa vastaan esitettyjä järkipäristä argumentteja, kun taas positiivinen apologia pyrkii esittämään loogisia argumentteja uskon puolesta.

KESKIÖSSÄ ENSIMMÄINEN USKONKAPPALE

Apologian keskuksessa ovat ennen kaikkea ensimmäisen uskonkappaleen asiat. Jumala kaiken olemassaolon alkusyynä on luonnollisen järjen käsitettävä asia, jonka jokainen ihminen voi tietää todeksi ns. yleisen ilmoituksen perusteella. Tämän luonnollisen jumalatiendon perustana on Jumalan luomistyö ja ihmiselle luomisessa annettu asema Jumalan kuvana. Tätä yleistä ilmoitusta kuvaa esimerkiksi Daavid: ”Taivaat

julistavat Jumalan kunniaa, taivaan vahvuus ilmoittaa hänen kätensä tekoja” (Ps. 19:1).

TYHJÄN HAUDAN HAASTE

Jeesuksen ylösnousemuksen puolustaminen historiallisena tapahtumana on perinteisesti ollut yksi tärkeä apologian kohde. Historiallisesti voidaan todeta ensimmäisten kristittyjen uskoneen kohdanneensa ylösnousseen Kristuksen. Samoin historian lähteiden valossa voidaan ajatella Jeesuksen haudan olleen pääsiäisaamuna tyhjä. Myös Jeesuksen vastustajat myönsivät tämän. Kertomus opetuslasten haudanryöstöstä sotilaiden nukkuessa (Matt.28:13-14) onkin vaihtoehtoinen selitys tyhjälle haudalle. Tällaisen tarina kehittäminen olisi ollut täysin tarpeetonta, jos Jeesuksen ruumis yhä olisi ollut haudassa. Tälle selitykselle voidaan esittää historiallisia kysymyksiä. Miten opetuslapset siirsivät hautaluolaa peittäneen suuren kiven sotilaiden herää-

mättä? Miten roomalaiset sotilaat uskalsivat nukkua vartiovuorossa? Miten nukuneet sotilaat saattoivat tietää opetuslasten käyneen haudalla, jos itse olivat unessa?

Hyvin vahvoja perusteluita ylösnousemuksen puolesta on tunnetun agnostikon historiallinen kääntymiskertomus. Saulus Tarsolainen oli kristittyjen vainaja (Apt. 9:1-18), joka tiellä Damaskokseen tulee kääntymykseen kohdattuaan ylösnousseen Kristuksen. On hyvin vaikea kuvitella, miten haudan ryöstäneiden opetuslasten valheet olisivat voineet vaikuttaa Saulin kääntymykseen tavalla, joka sai hänet itsensä vakuuttamaan taivaallisesta näystä.

LUTERILAINEN APOLOGIA

Suhtautumisessa apologiaan on helppo nähdä ainakin kaksi väärää käsitystä. Ensimmäisen käsityksen mukaan oikea apologia johtaa pelastavan uskon syntymiseen. Kun esitetään kaikki hyvät ja todet argumentit

kristillisen uskon puolesta, niin lopulta kovapäisinkin tajuaa tulla kristityksi!

Ratkaisukristillisyyteen tällainen teologinen malli saattaa istua, mutta luterilaista se puistattaa. Onko todella apologia ja looginen argumentointi tae pelastavan uskon syntymiselle? Ei ole. Pelastavaa usko syntyy yksin evankeliumin sanan voimasta, ei oikean apologian ansiosta.

Liian optimistiset käsitykset apologian mahdollisuuksista johtuvat usein syntiinlankeemuksen todellisuuden vähättelystä. Luterilaisen uskonkäsityksen mukaan myös ihmisen tiedolliset kyvyt ovat lankeemuksen seurauksena vääristyneet ja siksi ihmisen pakenee Luojaansa.

Toinen väärä käsitys on apologian väheksyminen, aivan kuin emme tarvitsisi sitä ollenkaan. Kristillinen usko kuitenkin perustuu Jumalan historiallisiin pelastustekoihin. Uskon totuudet eivät leiju muusta elämästä irrallaan. Hengellinen puhe kuvaa sitä samaa todellisuutta, jonka keskellä kaikki elämme. Siksi me tarvitsemme todelliseen historiaan ankkuroituvaa julistusta.

Meidät on kutsuttu perkaamaan pois kaikkia uskon esteitä, niin synnin houkutuksia kuin järjen päätelmiä. Sillä vaikka järki ei johtaisikaan meitä Kristuksen luokse, niin se voi kuitenkin johtaa meidät pois sanan luota! Apostoli Paavali julistaa: ”Me hajotamme maahan järjen päätelmät

ESIMERKKEJÄ UUSIMMISTA APOLOGEETTISISTA ARGUMENTEISTA:

KOSMOLOGINEN

William Lane Craig on pitänyt esillä argumenttia, jonka mukaan kaikella olemassaolevalla on oltava itsensä ulkopuolinen syy olemassaololleen. Maailmankaikkeus ei ole aina ollut olemassa, joten missä on syy sen olemassaololle? On oltava jokin maailmankaikkeuden ulkopuolinen syy.

KUMULATIIVINEN

Richard Swinburnen kumulatiivisen jumalatodistuksen mukaan yksikään tunnettu todistus itsessään ei riitä vakuuttamaan jumalan olemassaolosta, mutta nämä todistukset yhdessä tekevät todennäköisemmäksi uskoa Jumalan olemassaoloon kuin olemattomuuteen.

NEGATIIVINEN

Alvin Plantingan mukaan ateistilla ei ole riittävää syytä uskoa oman ajattelukykynsä luotettavuuteen. Pelkkä evoluutio ei riitä vakuuttamaan siitä, että ihmisen aistit antaisivat varmaa tietoa todellisuudesta. Plantingan argumenttia pidetään yleisesti hyvin ansiokkaana tiedonfilosofian piirissä.

ja jokaisen varustuksen, joka nostetaan Jumalan tuntemista vastaan.” (2. Kor. 10:5). Tietenkään tätä taistelua ei käydä järjen aseina vaan evankeliumin sanalla. Siksi oikea apologia ei asetu kristillisen julistuksen vastakohtaksi vaan on sen luonteva osa.

INKARNAATIO JA REAALIPRESENS

Joskus saatamme tarkastella kristillistä julistusta jonakin omana hengellisenä pelinä, joka on totta hengellisessä elämässä, mutta ei arjessa. Saatamme ajatella hengellisen puhutavan olevan vain vertauskuvallista kieltä, jonka merkitystä ei voi käsittää vaan joka ainoastaan tulee omistaa sydämen uskolla. Ikään kuin puhe Jumalasta, Taivaasta tai sovituksesta olisivat vailla konkreettista sisältöä.

Luterilaisen teologian ytimessä on kuitenkin Jumalan todellinen läsnäolo sanassa ja sakramenteissa. Hän ei ole läsnä vain ajatuksissamme, vaan Herra on seurakuntansa keskellä niin, että Hänet voidaan löytää ja kohdata persoonallisesti.

Se, mikä on totta näkyvässä maailmassa, on totta myös näkyvässä. Jumalan pelastussuunnitelma on todellista ja toteutunutta historiaa. Hänen kädenjälkensä näkyy menneisyydessä, nykyisyydessä ja tulevaisuudessa.

Puhuessaan Jumalan teoista kaikkina aikoina kristillinen julistus ei käsittele mitään sellaista, joka on inhimillisen kielen tavoitta-

mattomissa tai lähtökohtaisesti historiallisen tutkimuksen ulottumattomissa. Päinvastoin, oma kokemusmaailmamme vahvistaa Raamatun todistuksen luomisesta – mutta usein myös lankeemuksesta.

APOLOGIA JA KRISTILLINEN JULISTUS

Mitä annettavaa apologialla sitten voi olla oikealle kristilliselle uskolle? Eikö Luther nöyrästi tunnusta Vähässä katekismuksessa selittäessään kolmatta uskonkappaletta ”minä uskon, etten voi omasta järjestäni enkä voimastani uskoa Herraani Jeesukseen Kristukseen”? Mihin tarvitaan järkipäistä argumentoin-

tia, kun sanoma Ristiinnaulitusta tälle maailmalle on lopulta kuitenkin hullutus? ”Missä ovat viisaat? Missä kirjanoppineet? Missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hullutukseksi?” (1. Kor. 1:20)

Paavalin opetus Korintin seurakunnalle on selkeä: sanoma ristiinnaulitusta ainoana pelastustienä ei ole luonnollisen ihmisen tahdon mukainen. Luonnollinen ihminen ilman Pyhää Henkeä taistelee tätä sanomaa vastaan. Hän on armon vihollinen ja etsii pelastusta itseltään ja lain teoista. Tähän armon vastaanottamisen vaikeuteen ei auta apologia, vaan ainoastaan Jumalan

armo itse.

Silti Paavalin julistuksessa apologialla näyttää olevan selvä tehtävänsä. Paavalille koko kristillinen usko seisoo tai kaatuu Kristuksen todellisen ja ruumiillisen ylösnousemuksen varassa. Paavali vastustaa sellaista uskon tulkintaa, jossa Kristuksen ruumiillista ylösnousemusta pidettäisiin tiedollisesti epävarmana asiana. ”Jos Kristus ei ole noussut kuolleista, turha on silloin meidän saarnamme, turha myös teidän uskonne” ja ”jos Kristusta ei ole herätetty, niin teidän uskonne on turha, ja te olette vielä synneissänne.” (1. Kor. 15:14,17)

Kristillisellä uskolla on syntiselle ihmiselle annettavaa ainoastaan siinä tapauksessa, että Kristus on todella noussut kuolleista. Jos asia on toisin, silloin ei ole mitään pelastusta.

Ei taivasta avoinna ihmisille, ei Puolustajaa Isän edessä, ei rukouksia kuulevaa Isää. On ainoastaan kauhea tuomio. Paavalille Kristuksen ylösnousemus ei ole psykologinen lohtu tai fantasia, jonka hän toivoisi olevan totta. Se on todellisuutta, josta hän itse elää, sitä julistaa ja jota hän Hengen viisaudella väärien edessä puolustaa.

MUISTO, JOKA TULEE TODEKSI

≡ JANNE KOSKELA

Suuri ehtoollisrukous jatkuu pyhä-hymnin jälkeen edelleen ylistävissä tunnelmissa:

Pyhä Isä. Koko luomakunta ylistää sinua, kaiken elämän antajaa. Sinä et hyljännyt luotujasi synnin ja kuoleman valtaan, vaan lähetit ainoan Poikasi ihmiseksi, pelastamaan meidät. Me kiitämme sinua lunastuksesta, jonka olet valmistanut meille hänen täydellisellä uhrillaan ristinpuussa. Hän maksoi velkamme ja teki rauhan sinun ja meidän välillemme.

Tällaista on oikea, raamatullinen ylistys. Eukharistia merkitsee kiittämistä. Seurakunta ylistää ja kiittää kolmiyhteistä Jumalaa hänen pelastusteoistaan. Samalla kun puhumme Jumalalle, julistamme hänen suuria tekojaan, ja niin rohkaissamme myös itseämme ja toinen toistamme Kristuksen evankeliumin ydinasioilla.

JEEKSEN ELÄVÄ SANA

Ehtoollisen asetussanat (lat. *verba testamenti*) ovat messun ehtoollisosan keskusteksti. Melkein kaikki muu voi muuttua, vaihdella ja jopa unohtua, mutta ilman ehtoollista varten erotettujen leivän ja viinin yli lausuttuja (tai laulettuja) asetussanoja ei ole Herran ehtoollista. Jeesus asetti pyhän ehtoollisen kiiristorstai-iltana ennen ristin ja ylösnousemuksen pääsiäisjuhlan alkua. ”Tehkää tämä minun muistokseni.” Alusta asti kristityt ovat kokoontuneet ”viikon ensimmäisenä päivänä” (Joh 20:19-20) murtamaan leipää apostolien opetuksen ja Herran asetuksen mukaisesti (Apt 2:42). Ja alusta asti sama ihme on tapahtunut aina uudestaan: *Jeesus tuli ja seisoi hei-*

dän keskellä ja sanoi heille: ”Rauha teille!”

Jeesus on todellisesti läsnä, koska hänen elävä, väkevä ja luova sanansa lausutaan ehtoollisaineiden yli: *Tämä on minun ruumiini, joka annetaan teidän puolestanne. Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka vuodatetaan teidän puolestanne syntien anteeksiantamiseksi.*

Ehtoollisen asetussanojen lukemisen/laulamisen aikana seurakunta voi kumartua tai polvistua. Kuningas itse on läsnä, olemme hänen seimensä äärellä, hänen valtaistuimensa edessä, hänen ristinsä juurella.

Ehtoollisaineiden kohottaminen (elevaatio) ja papin kumartuminen ehtoollisaineiden siunaamisen jälkeen kertoo tästä todellisuudesta. Emme tietystikään kumarra viinimaljaa tai leipälautasta, emme myöskään palvo leipää ja viiniä. Kumarramme ja palvomme Herraa Jeesusta Kristusta, joka on todellisesti läsnä siunatussa leivässä ja viinissä.

ANAMNEESI, EPIKLEESI JA PÄÄTÖS

Ehtoollisen asetussanojen jälkeen suuri ehtoollisrukous jatkuu *anamneesina*, joka merkitsee muistamista: *Me muistamme hänen kuolemaansa, ylösnousemustaan ja taivaaseen astumistaan. Me odotamme hänen paluutaan kirkkaudessa.* Anamneesi ei merkitse vain vanhojen tapahtumien muisteleminen, vaan selästä muistamista, jossa muistettava tapahtuma on läsnä. Muisto tulee todeksi, ja muistelijä saa lukea itsensä osaksi tapahtunutta pelastushistoriaa.

Kristuksen Kirkko ei ole historia- tai perinnekerho, vaan elävää todellisuutta. Meidän on

eksodus, meidän on joulu, meidän on pääsiäinen ja helluntai, meidän on paruuksia, ja kaikki tämä on läsnä tässä messussa! Siksi me vielä tänäänkin yhdessä koko kristikunnan kanssa *julistamme hänen kuolemaansa, todistamme hänen ylösnousemustaan ja odotamme hänen tulemistaan kunniaansa.*

Sana *epikleesi* tulee kreikan sanoista *epi* (päälle) ja *kaleeo* (kutsua), ja se tarkoittaa Pyhän Hengen avuksihuutamista. Varsinainen epikleesirukous alkaakin sanoilla ”Lähetä Pyhä Henkesi siunaamaan meitä...” Ehtoollinen ei ole mekaaninen suoritus. Tarvitsemme välttämättä Pyhän Hengen synnyttämän uskon viettääksemme sitä oikein, ja ottaaksemme ikuisen elämän lahjat vastaan pelastukseksi. Rukoilemme myös, että Pyhä Henki auttaisi meitä Kristuksen kertakaikkisen uhrin vastaanottaneina antamaan oman elämämme kokonaan Jumalan haltuun ja käyttöön: Auta meitä antamaan itsemme eläväksi uhriksi Kristuksessa, sinulle kiitokseksi ja kunniaksi.

Ehtoollisrukous päättyy papin laulamaan/lukemaan trinitaariseen loppuylistykseen. Ylistämme Isää Pojan kautta, hänen kanssaan ja hänessä, Pyhän Hengen yhteydessä. Kaikki Jumalan hyvyys tulee meille Isältä Pojan kautta Pyhässä Hengessä. Ja samaa reittiä menevät myös Kristuksessa pyhiin kiitokset, uhrin ja rukoukset Jumalalle. Jeesus on kaiken keskellä! Kuningas on läsnä!

NYT IHMETTELEN TÄSSÄ

✍ Sirkka Jakonen, Emmi Mummo

📷 Minna Jakonen, Emmi Tati

”Olemmeko me suoraa lähetystä vai tuleeko tämä videolta?” kyseli 8-vuotias poika. Kyllä me olemme suoraa, autenttista lähetystä vaikka joissakin tilanteissa toivoo ja jopa tuntuu siltä, että tämä kaikki tulee videolta. Videolta, jota voi kelata edes takaisin ja myös sammuttaa. Elämän tapahtumia voimme kelata tai ne juoksevat kuin filminauha pikakelauksella silmiemme edessä. Mutta tapahtumia emme voi muuttaa. Tapahtunutta emme saa tapahtumatomaksi. Eilinen virheineen ja onnistumisineen, iloineen ja suruineen on auttamattomasti ohi, se ei täysin samanlaisena toistu. Emme voi astua samaan virtaan uudestaan. Eilinen on mennyt, huomisesta emme tiedä, tänään auttaa Herra. Auttoi eilenkin vaikka en sitä ehkä silloin tunnistanut. Auttaa tänään vaikka usein en älyä silloinkaan. Auttaa huomenna, uskon niin – auta epäuskoani.

käsittää. Tapahtunut ei antaudu ehjäksi kuvaksi, siitä ei muodostu kokonaisuutta. Se on sirpaleinen.

Kuolemasta on kulunut kolme kuukautta ja hautajaisista kaksi kuukautta. Lyhyt pitkä aika, onko sellaista käsitettä olemassa? Miten voi olla kuin äsken ja kuin kauan sitten yhtä aikaa? Ihan kuin kaikki tapahtumat olisivat olleet toisessa ajassa. Onko toisia aikoja? Aika ennen ja aika jälkeen määrittää uutta ajanlaskutapaa. Ei ole ratkaisua, ei mieluista loppukohtausta.

”Suru kosketi silmäteriä, tuska toi toiset linsit. Näköala laajeni, kaukaiset rannat lähenivät.” Tulivatko toiset linssit? Laajeniko näköala vai katselenko yhtä rajoittuneena kuin ennenkin? Tuli

tahtoon. Kapinan ja kivun keskellä on toivo, toivo Taivaan kodista, jossa rakkaat kohdataan ja arvoitukset ratkeaa. Perillä näemme kokonaisuuden, sirpaleista muodostuu ehjä kuva.

Jumala itse on oleva heidän kanssaan, heidän Jumalansa; ja hän on pyyhkivä pois kaikki kyynleet heidän silmistänsä, eikä kuolemaa ole enää oleva, eikä murhetta eikä parkua eikä kipua ole enää oleva, sillä kaikki entinen on mennyt. Ilm. 21:3-4

Kuluneena syksynä olen useamman kerran kysellyt pienen pojan kysymystä, onko tämä suoraa lähetystä vai tuleeko tämä videolta. Onko Emmi oikeasti kuollut? Voiko se olla totta? Miten tuollainen pieni, touhukas tyttö voi olla kuollut? Miten äsken elinvoimainen lapsi yhtäkkiä onkin pois? Jospa kaikki tulikin videolta tai oli pahaa unta, josta herään todellisuuteen? Ei ole video, ei ole unta – on liiankin totta.

Miksi juuri Emmi? Miksi ei juuri Emmi? Vastausta en saa täällä ajassa. Ehkä joitakin kalpeita aavistuksia, katselen kuin peilistä ja yritän saada muodostettua kokonaiskuvaa. Yritän

kutsumatta, lupaa kysymättä. Emme sitä nähneet, ei se pelottanut, mutta pieni koululainen, 9-vuotias Emmi noudettiin kesken lapsuuden leikkien Taivaan kotiin. Inhimillisesti ajateltuna kesken kaiken – Iankaikkisuuden näkökulmasta juuri oikeaan aikaan lapsi korjattiin talteen Taivaan riemuun. Hän lähti – me jäimme ihmetelemään ja ikävöimään.

Silmät verhoutuivat suruvaippaan. Sielu sai taivaskosketuksen. Tuli itku ja ikävä, pysyvä jälki sydämeen.

Käsittämättömän edessä pää painuu, sanat loppuvat, ei ole kelvollista, mieltä rauhoittavaa selitystä. Jää vain nöyrä tyytyminen Kaikkivaltiaan

ja ei.
Laajeni
ja ei. Kuolema tuli

*Onko taivaan maassa leikkikaluja?
Onko järven rantaa, kesän kukkia?
Onko siellä jäätä? Saako luistella?
Onko lumilinnaa lasten vallata?
On ja paljon muuta.*

Mitä arvelet?

*Hämmästyit, kun sinne oven aukaiset.
Nyt vain aavistamme taivaan autuuden.*

Kerran nähdä saamme omin silmin sen.

Siellä vaihtaa saamme leikin maallisen leikkiin iloisempaan:

Luona Jeesuksen.

Jaakko Haavio

Nyt ihmettelen tässä, näin, Herra, elämässä lastasi talutat: suot armolahjosi ja hoidat sanallasi ja joka päivä armahdat.

NUORET MESSUUN!

≡ SAMI LIUKKONEN

Väki vähenee, mutta pidot eivät parane. Viime vuosikymmenet ovat osoittaneet, että sekä nuoret että nuoret aikuiset ovat haaste seurakuntien elämässä. Kirkonpenkit tyhjenevät. Mikä on lääke siihen, että nuoria saataisiin sitoutumaan seurakunnan toimintaan?

Yksi ratkaisu tähän pulmaan on ollut nuorisotyö. ”Koska nuoret eivät löydä tietään seurakunnan messuun, tulee heille järjestää omia messuja ja muuta toimintaa, jossa he voivat kokea yhteyttä ja samalla olla Jumalan sanan vaikutuspiirissä.” Näinhän usein perustellaan erillismessujen ja muun nuorten toiminnan tärkeyttä ja oikeutta. Mutta entä kun tosiasiat näyttävät, ettei tämä toimi? Voidaan aivan aiheesta sanoa: ”Perälauta vuotaa!”

Suurin osa kirkon nuorisotyössä aikoinaan mukana olleista katoaa muutaman vuoden kuluttua seurakunnan toiminnasta. Messuihin ei löydetä tietä, vaan moni muu asia tulee tärkeämmäksi ja syrjäyttää Jumalan kansan juhlaan saapumisen ja seurakuntaan sitoutumisen. Jos nuoret, aikuiset ja vanhukset elävät kristityn elämäänsä vain omissa piireissään, näyttää kokemus osoittavan sen, että he eivät löydä toisiaan.

Tiedämme kyllä kuinka tärkeää ja arvokasta työtä ovat monet pastorit ja nuorisotyönohjaajat tehneet rakentessaan nuorteniltoja ja muuta nuorten toimintaa kansankirkon piirissä. Nuoret todella tarvitsevat toisten nuorten kanssa vietettäviä hetkiä Jumalan sanan ääressä ja turvallisen aikuisen kanssa (joka ei ole oma isä tai äiti).

Tällaisissa tilanteissa saadaan kokea uskovien yhteyttä, jakaa oman elämän iloja ja suruja sekä rakentua Jumalan sanan opetuksesta ja sosiaalisten tarpeiden jakamisesta. Tämä on yksi tärkeistä syistä, miksi me Suo-

men Luther-säätiön yhteydessä toimivista jumalanpalvelusseurakunnissa tahdomme järjestää ja rakentaa myös omaa nuorten toimintaa niille lapsille ja nuorille, jotka ovat mukana seurakuntiemme elämässä.

NUORTENILLAT

AMMENTAVAT MESSUSTA

Seurakunta on kuitenkin tarkoitettu *koko* Jumalan perhevälle, ja messu on *koko* seurakunnan juhla. Siihen perheeseen kuuluvat kaikki vauvasta vaariin (mummoista puhumattakaan) ikään ja sukupuoleen katsomatta.

Jos ajattelemme, että nuorten ja vanhempien hengellisen elämän rakennuspaikka on pääasiassa heidän oman ikäistensä ryhmissä, me emme silloin toteuta *koko* Jumalan perheen yhteyttä. Itse asiassa me hajautam-

Tarvitsemme nuorteniltoja, -leirejä ja rippikoululeirejä, jossa nuoret saavat viettää aikaa keskenään turvallisesti ja Jumalan sanan opetuksen piirissä. Mutta koskaan nämä tilanteet eivät korvaa messua. Sillä jokainen nuortenilta ja kaikki muukin toiminta *ammentaa voimansa messusta*.

Siksi meidän ei tule järjestää erilisiä messuja eri ihmisryhmille, vaan kaikki toimintamme lähtee ja saa voimansa perinteisestä messusta. Siitä, mikä on kestänyt jo vuosisatoja, jopa -tuhansia. Messun sisältö ja keskipiste on Jeesus Kristus, Vapahtajamme. Hän antaa itsensä ja lahjoittaa koko Jumalan valtakunnan omilleen pyhässä messussa. Siksi juuri sinne tulee ohjata kaikkia, *koko* Jumalan perheväkeä!

VAUVAT OVAT TULEVIA NUORIA

Jos tahdomme rakentaa seurakuntiamme ja saada myös lapsemme pysymään Kristuksen ja Hänen seurakuntansa yhteydessä, meidän tulee tuoda heidät messuun sunnuntaisin. Ja sanon vielä, että meidän tulee tuoda heidät messuun *joka* sunnuntai, kun se vain on mahdollista. Se on kaikkein kestävimpiä nuorisotyötä.

Ratkaiseva kysymys on: Pysyvätkö lapsemme ja nuoremme Kristuksen yhteydessä? Ovatko he rakentamassa Jumalan valtakuntaa ja myös jumalanpalvelusseurakuntiamme 10-15 vuoden kuluttua? Herra sen tietää ja Hän meitä siinä kaikessa auttakoon.

Samalla meiltä kysytään uskollisuutta siinä, että tuomme lapsemme ja nuoremme Jeesuksen palveltavaksi ja ravittavaksi. Sillä pyhässä messussa Jeesus ravitsee heitäkin sanallaan ja pyhällä ehtoollisellaan. Tuokaamme siis lapsemme ja nuoremme Jeesuksen luo.

me perheväkeä niin, ettemme kenties koskaan pääse tässä maallisessa elämässämme todelliseen keskinäiseen yhteyteen.

On tango-messu keski-ikäisille, dance-messu tai metalli-messu nuorille ja vielä perinteinen messu vanhuksille – jotka siihen ovat tottuneet. Mutta eikö ole niin, että kautta aikojen, aivan alusta asti, on ollut liturginen messu *koko* Jumalan perhevälle? Tango taipuu, pop hiipuu, mutta Jumalan seurakunnan messu on säilynyt jo lähes 2000 vuotta. Se ei ole hiipunut!

MESSUSTA YHTEISÖKSI: PUHEENVUOROJA JA KÄYTÄNTÖJÄ

✍ JUHANA POHJOLA

Kirkko on olemukseltaan jumalanpalvelusyhteisö. Suomen ev.lut. kirkossa onkin viimeisten vuosien aikana panostettu paljon jumalanpalveluselämän uudistamiseen. Tästä huolimatta kirkon jäsenkadon lisäksi myös pääjumalanpalvelukseen osallistujien määrä laski 14 % 2008–2011. Samaan aikaan kun kirkkojen penkit ovat sunnuntaisin klo 10 yhä tyhjempiä, niiden rinnalle on syntynyt kasvava joukko vaihtoehtoisia messuja sekä yhteisöjä. Yhä laajemmin on nähty, ettei tilannetta ratkaista vain kaavaa uudistamalla vaan tarvitaan kokonaisvaltainen ja yhteisöllinen näky seurakunnasta.

Messusta yhteisöksi -kirja sisältää 49 lyhyttä puheenvuoroa ja käytännön kokemuksista nousevia ehdotuksia, miten rakentaa messua yhteisöllisyyttä ja läheisyyttä tukien. Kirjoittajat ovat piispoja, pappeja, järjestöjen työntekijöitä sekä seurakuntien ja yhteisöjen vapaaehtoisia maallikoita. Yhtenäisen linjan puutteesta huolimatta kirjoittajia yhdistää sekä kokemus yhteisöllisen seurakuntaelämän rakentamisesta että toiminnasta ev.lut. kirkon rakenteiden puitteissa.

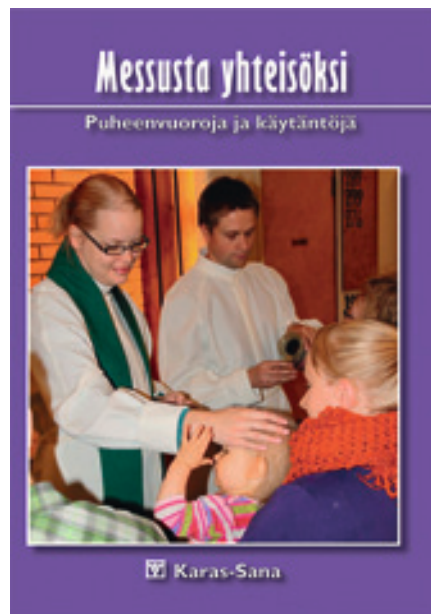
MESSUT MUUTOKSESSA

Miten reagoida messukävijöiden määrän laskeviin käyriin? Vastauksia on yhtäältä etsitty erityismessuista ja toisaalta rakentamalla messuyhteisöjä. Edellinen jää helposti irralliseksi kokemukseksi, jälkimmäinen puolestaan pyrkii tarjoamaan hengellistä kotia. Yhteisiä piirteitä kuitenkin löytyy.

Ensinnäkin suuntauksena on ollut monimuotoistaa messun musiikillinen toteutus. Tällöin on eri musiikkityylien ympärille syntynyt erityismessuja. 1980-luvun Kaskinen-Simojen afrikkalaisen gospel-messun jälkeen on syntynyt joukko erilaisia messuja (pop-, metalli-, jazz-, tango-, dance...). Suurin muutos onkin rytmimusiikin ja pop-kulttuurin nouseminen perinteisen korkea- ja kansankulttuurista nousevan musiikin rinnalle ja ohi. Bändit on tuotu urku-

jen rinnalle, ylistyslaulut virsien.

Toiseksi messuja kohdennetaan tietyille viiteryhmille. Perheille, lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille kohdenetut messut eri kellonaikoina ovat saaneet vahvan jalansijan.

Kolmanneksi on korostettu maallikokovuuskantamista. Papin ja kanttorin lisäksi maallikot on kutsuttu suunnittelemaan ja toteuttamaan messua yhdessä. Avustustehtäviin pyytämisen lisäksi toiset ovat painottaneet, että messu on aidosti yhteisöllinen vasta silloin, kun se tehdään alusta loppuun asti messun kävijöiden kuvan mukaiseksi. Seurakuntalaisten lahjat ja toiveet on pyritty ottamaan niin huomioon, että seurakuntalaiset muovavat ja toteuttavat messun itse. Papin tehtäväksi voi jäädä vain ehtoollisen asettaminen.

Neljänneksi on korostettu kävijöiden henkilökohtaista kohtaamista, seurakuntalaisten vuorovaikutusta ja yhteisen jakamisen oleellista merkitystä yhteisöllisyyden synnyssä. Nimettömästä messuvieraasta pyritään kulkemaan kohti etunimellä kutsuttavaa yhteisön jäsentä.

Viidenneksi messun tueksi, rinnalle ja jopa vaihtoehdoksi on syntynyt yhteisöllisyyttä aikaansaavaa pienryhmätoimintaa. Kuudenneksi messun kokemuksellisuus ja viihtyisä tunnel-

ma ovat isossa asemassa. Samoin rukouksen ja sielunhoidon merkitystä on painotettu.

KENEN MESSU?

Kirja itsessään on huutoverkki siitä, että elämme vapailla uskonnollisuuden markkinoilla niin ev.lut. kirkossa kuin sen ulkopuolella. Paikallisseurakunnat ja perinteiset herätysliikkeet kilpailevat rinta rinnan erilaisten missioiden, messujen, verkostojen, solujen, kohtaamispakkojen, majatalojen, versojen, foorumien, maahanmuuttajaseurakuntien ja myös säätiöiden kanssa yhä maallistuvassa yhteiskunnassa ihmisten ajasta. Historiallinen asema ei takaa mitään, jollei suostu opettelemaan yhteisön rakentamista.

Samalla kirja hyvin paljastaa, että seurakuntien kasvua tapahtuu siellä, missä sekä evankeliumin sanoma että yhteisöllinen elämä otetaan tosissaan. Kirja myös surullisesti paljastaa, että tyyliin, kaavojen ja rakenteiden monimuotoisuus tuo mukanaan teologisen kirjavuuden, jonka jotkut näkevät jopa tavoiteltavana.

Kysymykset messun sisällön ja muodon erottamisesta, armonvälineiden merkityksestä ja oikeasta käytöstä, pappisviran ja maallikkouden suhteesta sekä seurakunnan olemuksen ja tehtävien jaottelusta jäävät puheenvuorojen valossa ristiriitaisiksi ja ongelmallisiksi. Usean puheenvuoron kohdalla tekee mieli kysyä, kuuluvatko sana, sakramentit, messu, virka ja seurakunta Kristukselle vai ihmisyyhteisölle ja mitä tästä tulisi seurata.

Teos on mielenkiintoinen kollaa si nykyhetken kirkollisesta kentästä, mutta ohjelmakirjaseksi luterilaiselle kirkolliselle uudistukselle siitä ei ole. Kirjoittajien hiljaisen tiedon ääntä on hyvä kuunnella, mutta valitettavan harvaa puheenvuoroa kannattaa seurata. Kirja nostaa oikean kysymyksen yhteisöllisyydestä, mutta sen antamat suuntaviivat hukkuvat teologiseen kirjavuuteen.

OM BÖNEN

SEBASTIAN GRÜNBAUM

Artikelserien fortsätter kring kyrkans sju kännetecken. Bönen är det sjätte kännetecknet som Martin Luther lyfter fram att Kyrkan skall ha.

Den kristna kyrkan kännetecknas av bönen. Hans Uhr von Baltazar skrev om den kristna teologins och kyrkans problem ungefär så här: *Den moderna kristna teologins problem beror på att man under de först 1800 åren gjorde kristen teologi på sina knän, medan man under de senaste århundradena har gjort teologi sittandes på sin bak.*

Citatet som är något komiskt i sig uppenbarar ändå något av en problematik som är aktuell. En teologi eller tro som är åtskild från bönelivet och den personliga trosutövningen blir nämligen på många sätt abstrakt och konstig. Samma princip gäller förstås i ännu högre grad också det kyrkliga livet: en kyrka som inte lever ut den tro som den fått som liturgiskt liv blir konstig, verklighetsfrämmande och förvriden.

Jag skriver inte detta för att moralisera andra grupper inom det andliga fältet, utan med tanke på oss som lever ut ett aktivt böneliv i hemmen och speciellt i de högmässor som på söndagar firas i våra sammanhang. Jag tänker att en av de största enskilda orsakerna varför Lutherstiftelsen är så stark teologiskt är just detta aktiva böneliv i hemmen och speciellt i gudstjänsterna.

Vi har fått en stor gåva att förvalta, låt oss se till att den starka tradition av att vara gudstjänstcentrerade växer till och sprids till våra nära och kära. Det att Gud låtit ett sådant här rikt liturgiskt böneliv växa fram på olika orter i vårt land är en enorm gåva genom vilken Gud bevarar och befäster det goda han redan i dopet givit oss.

BÖNEN SOM PLIKT OCH FÖRMÅN

Bönen är inte endast en förmån utan också en plikt. Luther skriver i sina

katekeser att den kristna behöver bönen för att bevaras i tron här på jorden och komma hem till himlen. Detta verkar dock vara något som de kristna lätt glömmer. Därför har Gud gett oss sina bud.

Guds bud befaller oss att åkalla honom i all nöd. Detta rätta bruk av Guds namn i åkallan och bön är ju också motsatsen till missbruket av Guds namn. Därför kan också varje kristen veta att Gud hör hennes bön med välbehag.

Johannes Bäck får leda oss vidare i bönen med orden:

*Så kommer jag, min Gud,
I Jesu namn rätt glad
Och säger i fast tro: Jag är Ditt barn,
min Fader!
Jag ber, tror och vet,
att Du min bön upptar;
Du vill, Du kan, Du gör. Vad du mig
lovat har.*

LUTHER OM BÖNEN:

Vi låter oss förvirras och avskräckas av sådana tankar som: "Jag är icke helig och värdig nog; om jag vore så helig och värdig som S:t Petrus eller Paulus, så skulle jag bedja." Men långt bort med sådana tankar! Ty alldeles samma befallning, som kom till S:t Paulus, gäller också mig, och det andra budet är givet lika väl för min skull som för hans, så att han icke har att berömma sig av något bättre och heligare bud än jag. Därför bör du säga: "Min bön, som jag förrättar, är lika helig, kostlig och Gud välbehaglig som S:t Pauli och de allra största helgonens. Och grunden härtill är: jag vill gärna låta honom vara heligare, om man ser på hans person, men icke om man ser på budet, ty Gud har behag till bönen icke för personens skull utan för sitt ords skull och emedan vi lyda ordet. Och på samma bud, varpå alla heliga grunda sin bön, grundar också jag min; dessutom beder jag just detsamma, varom de alltid bedja och hava bedit; och detta är för mig lika, ja, än mera nödvändigt än för dessa stora heliga." (Stora katekes)

EVANGELISK-LUTHERSKA MISSIONSSTIFTET I FINLAND

SEBASTIAN GRÜNBAUM

En del av er som läser detta har kanske redan hört ryktet om att ett nytt Missionsstift skall bildas. Stiftet bildas (om Gud så vill) den 16.3. och samtidigt väljs också en ny biskop i stället för biskop Matti Väisänen. Han har gjort ett mycket gott och troget arbete. Den 6 februari samlas konsistoriet för att pröva de kandidater som prästkollegiet och församlingarna har utvalt och efter detta blir deras namn offentliggjorda. Enligt planen skall den nye biskopen vigas till sin tjänst 4 maj 2013.

SAMMA GRUNDUPPGIFT MED EN KLARARE STRUKTUR

Om själva Missionsstiftets fortsatta verksamhet är det viktigt att konstatera att även om namnet och organisationens strukturer förändras så innebär detta inte någon väsentlig förändring på församlingsplan. Vår huvuduppgift är ännu också att bygga lutherska församlingar i Finland. Strukturen som skapas finns endast till för att tjäna de församlingar och medarbetare som redan finns.

Bildande av stiftet bidrar till en klarare identitet för det nya stiftets församlingar, i Finland och utomlands. Förändringen som sker är alltså framför allt en förändring i relation utåt (andra aktörer inom det andliga fältet), församlinglivet som sådant kommer att fortsätta som bekant.

Det som också är en väsentlig skillnad är att Missionsstiftet inte endast kommer att innehålla församlingar som är medlemmar i Finska Lutherstiftelsen, utan även andra församlingar som vill leva i deras gemenskap under den nya biskopens åsyn. Detta

är ett stort glädjeämne för oss alla. I och med att Missionsstiftet börjar sin verksamhet är det lättare för andra gemenskaper som delar samma längtan för luthersk förnyelse att komma med i arbetet.

RELATIONEN TILL SVERIGE OCH NORGE

Som svenskspråkiga är de flesta av oss medvetna om att Lutherstiftelsen varit en del av Missionsprovinsen i Sverige och Finland. Detta medlemskap tar nu slut. Dekan Juhana Pohjola sammanfattade detta med att skriva: *Nu har Finland kommit till en fas där det behövs egna kyrkliga strukturer. Förutom de nuvarande församlingarna inom Lutherstiftelsen har nya gemenskaper uppkommit, som vill vara med och bygga ett missionsstift i Finland. Som en följd av detta håller det på att skapas ett eget stift i Finland. Detta stift kommer församlingarna i Finland att grunda 16 mars 2013.*

Också i detta sammanhang är det viktigt att avdramatisera denna process. Kontakten med Sverige kommer inte att brytas utan bara få en annan form. Dekan Pohjola avslutar lite senare med orden: *Vi har behövt och*

kommer att behöva varandras understöd också i framtiden, varandras stöd i den mission som Kristi kyrka har!

Detta innebär att det framtida missionsstiftet är mån om att upprätthålla kontakterna och det goda samarbetet som funnits mellan Sverige, Norge och Finland.

KAANAAN IHME SEURAKUNNASSA

✍ JANNE KOSKELA

– Kerro minulle, millaista väkeä siellä Timoteuksen seurakunnassa käy?

– No, ihan tavallista. On nuoria ja vanhoja. On sinkkuja ja perheellisiä. On lapsia ja vanhuksia. On työssäkäyviä, työttömiä, työssäuupuneita, työkyvyttömiä. On koulutettuja ja koulut kesken jättäneitä. On rauhallisia ja äkkipikaisia, väkeviä ja laimeampia. On perusterveitä ja pitkäaikaissairaita. On suomalaisia ja maahanmuuttajia. On taloudellisesti hyvin toimeentulevia ja niitä, jotka joutuvat venyttämään kaikkia pennejään. On uskossaan pitkälle ehtineitä ja on vasta tielle löytäneitä kastekoululaisia. On herätysliike-taustaisia ja pystymetsäläisiä. On niitä, joilla on aina aikaa toisille, ja niitä, joilla ei koskaan tunnu olevan aikaa kuin itselleen. On avoimia ja sulkeutuneita. On tyytyväisiä ja tyytymättömiä. On niitä, joiden on help-

” Ihmiset itsessään ovatkin aivan tavallista joukkoa. Ei heistä tule tässä ajassa mitenkään erityishienoja, ei myöskään täydellisiä eikä synnittämiä.

po luottaa ihmisiin, ja niitä, jotka eivät luota itseensääkään. On niitä, joiden lasi on puolitäysi ja niitä, joiden lasi on puolityhjä. On niitä, jotka osaavat laulaa nuotilleen, ja niitä, jotka pysyttelevät uskollisesti nuotin vieressä...

– Kuulostaa aika tavalliselta joukolta ihmisiä. Ihan perusveronmaksajia joita tapaa missä tahansa täällä Oulussa.

– Totta. Sellainen tavallinen joukko se tosiaan on.

– No mikä juttu siinä sitten muka on? Miksi nuo tavalliset ihmiset haluavat kuulua seurakuntaan ja tulevat kirkkoon laulamaan vanhoja ja epämuodikkaita lauluja? Eivätkö he voisi elellä omissa ympyröissään niin kuin kaikki muutkin tavalliset ihmiset, ja jos välttämättä haluavat, uskoisivat

Jeesukseen siellä omissa oloissaan? Mihin sitä seurakuntaa oikein tarvitaan? Yhteenkuuluvaisuuden tunteen kokemiseen? Itsensä toteuttamiseen?

– Tuo on tosi hyvä kysymys. Mutta samalla se on vähän harhaanjohtava kysymys. Eivät Jeesukseen uskovat ihmiset ensisijaisesti ”tarvitse” seurakuntaa, vaan he ”ovat” seurakunta. Ja siitä, että ”ovat” seurakunta, seuraa sitten myös se, että seurakunta tarvitsee heitä ja he tarvitsevat seurakuntaa. Yhteenkuuluvaisuuden tunne tai itsensä toteuttaminen ei ole itsetar koitus eikä tavoite, mutta usein mukava sivutuote.

– Nyt taitaa mennä liian vaikeaksi. Voitko selittää tarkemmin?

– Kun Apostoli Paavali puhuu kirjeissään seurakunnasta ja sen olemuksesta, hän ei puhu siitä niin kuin kerho- tai urheiluseuratoiminnasta. Siis sellaisesta puuhastelusta, jossa tavalliset ihmiset tulevat yhteen jonkun

mukavan yhteisen asian puitteissa.

– No mistä Paavali sitten puhuu?

– Hän puhuu ihmisruumiista. Organismista ja olemuksellisesta yhteydestä. Kuuntele vaikka: *Sillä niinkuin meillä yhdessä ruumiissa on monta jäsentä, mutta kaikilla jäsenillä ei ole sama tehtävä, niin me, vaikka meitä on monta, olemme yksi ruumis Kristuksessa, mutta itsekukin olemme toistemme jäseniä.* (Room 12)

Jeesukseen kastettu ja häneen uskova ihminen kuuluu Kristuksen ruumiiseen, on sen ruumiinjäsen, tärkeä osa kokonaisuutta. Eivät ruumiinjäsenet voi valita, tulevatko silloin tällöin yhteen puuhastelemaan yhdessä, vai puuhastelevatko mieluummin omissa oloissaan. Jokainen ruumiinjäsen on osa yhtä ruumista, tarvitsee

toisia jäseniä ja tekee sitä, mitä pää kääntää ja hermosto, luut, lihakset ja jänteet mahdollistavat.

– No nyt sinä sanot, että tämä tavallisista veronmaksajista koostuva tavallisten ihmisten laimea porukka on kaikkea muuta kuin tavallinen! Että se yhdessä muodostaa Kristuksen ruumiin. Miten tämä muka on mahdollista?

– Niin, ihmiset itsessään ovatkin aivan tavallista joukkoa. Ei heistä tule tässä ajassa mitenkään erityishienoja, ei myöskään täydellisiä eikä synnittämiä. Mutta nämä tavalliset ihmiset on kasteen ja uskon kautta liitetty Jeesuksen Kristuksen yhteyteen. Jeesus Kristus on todellisesti läsnä sanassaan, kasteessaan ja ehtoollisessaan, ja siksi täällä seurakunnassa tapahtuu samanlainen ihme kuin tapahtui keran häissä, jotka pidettiin Kaanaan kaupungissa. Kesken juhlinnan viini pääsi loppumaan, ja sehän tarkoitti, että juhlat olivat pilalla. Mutta silloin Jeesus otti kuusi isoa astiaa täynnä ihan tavallista, laimeaa vettä, ja muutti tuon veden viiniksi. Niin hyvää viiniä ei ollut hovimestarikaan maistanut eläissään.

Tämä itsessään laimea ja tavallinen oululainen joukko siis on Kristuksen seurakunta, hänen ruumiinsa, kun se tulee yhteen Jeesuksen nimessä ja Jeesus Kristus, ruumiin pää, itse seurakuntaansa siunaa, pyhittää ja kasvat-taa. Siksi nämä ihmiset tulevat tähän Timoteuksen seurakuntaankin, ja suorastaan tungeksivat ehtoollispöytään. Siksi, että he OVAT seurakunta ja yhtä Kristuksessa. He tarvitsevat Kristusta ja toinen toisiaan. Ja yhdessä, Kristuksen ruumiina, Kristuksessa, nämä tavalliset ihmiset ovat paljon enemmän kuin osiensa summa.

– No tuohon joukkoon minäkin tahtoisin kuulua! Saanko tulla kirkolle Kärppä-pipo päässä?

– Tottakai! Kunhan vaan riisut pipon kirkkosaliin astuessasi.

Suluissa oleva numero on yhteisön tilikannatuksen viite. Viitenumeroa käyttämällä kannatus ohjautuu oikean yhteisön hyväksi. Viestiä ei tarvita. Tilinumero on FI59 1023 3000 2354 52.

Heinola (4077)

Sunnuntaisin klo 14, Taavilankatu 3.
3.3.

Helsinki: Markus-yhteisö (1999)

Joka sunnuntai klo 11, Annankatu 7.

Helsinki: St. Barnabas (8060)

Every Sunday at 11 a.m., Kalevankatu 53.

Hämeenlinna: Matteus-yhteisö (3366)

Joka sunnuntai klo 11, Tykistötie 13.

Iisalmi: Daniel-yhteisö (2008)

Sunnuntaisin, Satamakatu 5, klo 16.
17.2., 24.2., 3.3., 17.3., 31.3.

Imatra: Joosua-yhteisö (8400)

Sunnuntaisin Teppanalan rukoushuoneella klo 15.
24.2., 10.3., 24.3.

Jakobstad: S:t Jakobs församling (2888)

På söndagar kl 18, Skutnäsgratan 2.
24.2., 10.3., 24.3.

Joensuu: Nehemia-yhteisö (7799)

Sunnuntaisin, Kauppakatu 44.
klo 17: 3.3.
klo 11: 24.2., 10.3., 24.3.

Jyväskylä: Jesaja-yhteisö (9001)

Joka toinen sunnuntai klo 17, Ilmarisenkatu 18.
17.2. (vuosikokous), 3.3., 17.3., 31.3.

Kajaani: Filippus-yhteisö (3777)

Joka sunnuntai klo 11, Väinämöisenkatu 13.

Kitee (6020)

Sunnuntaisin klo 15, Valamontie 4.
24.2., 10.3., 24.3.

Kokkola: Andreas-yhteisö (8811)

Joka sunnuntai klo 11, Asentajantie 13. 2. krs.

Kouvola: Paulus-yhteisö (1517)

Joka sunnuntai klo 11, Väinöläntie 21.

Kotka

Raamattutunnit kuukauden toisena sunnuntaina klo 15.
Kalervonkatu 1, Karhula
10.3., 14.4.

Kuopio: Pietari-yhteisö (5775)

Joka sunnuntai klo 11, Saastamoisenkatu 10.

Lahti: Samuel-yhteisö (5050)

Sunnuntaisin klo 10, Uudenmaankatu 14.

17.2., 3.3., 17.3., 24.3.

Laitila: Vakka-Suomen lut. jumalanpalvelusyhdistys

Joka sunnuntai klo 12 Laesaaren siunauskappeli, Salontie 24.

Lappeenranta: Joona-yhteisö (5335)

Sunnuntaisin klo 11. Raastuvankatu 16.
24.2., 10.3., 24.3.

Mikkeli: Tiitus-yhteisö (1232)

Messu joka sunnuntai klo 10.00 Rouhialankatu 2.

Nurmes: (5380)

Sunnuntaisin, Lehtovaarankatu 56.
klo 12: 10.3.

Oulu: Timoteus-yhteisö (6363)

Joka sunnuntai klo 10.30. Tuulimyllynkatu 18.

Pori: Sakkeus-yhteisö (2299)

Joka sunnuntai klo 11, Karhunkatu 13.

Pyhäkoski, Merijärvi (5115)

Sunnuntaisin klo 15.30, Pyhäkosken rukoushuone, Reetinmutka.
24.2., 10.3., 24.3., 31.3.

Rauma: Pyhän Marian seurakunta

Joka sunnuntai klo 10, Kulttuuritalo Poselli, Nortamonkatu 12
Poikkeukset osoitteessa www.marianseurakunta.fi

Rovaniemi: Stefanos-yhteisö (8688)

Joka sunnuntai klo 10, Ruokasenkatu 3.

Savonlinna (2422)

Messu su klo 16.00, Lemminkäisenkatu 50
17.2., 3.3., 17.3., 31.3.

Seinäjoki: Luukas-yhteisö (4488)

Joka sunnuntai klo 11, Kauppaneliö 13 as 3.

Sodankylä: Elia-yhteisö

Sunnuntaisin klo 16, Hampputörmäntie 24.
24.2., 3.3., 10.3., 24.3.

Tampere: Johannes-yhteisö (5995)

Joka sunnuntai klo 11, Ilomäentie 5

Vaasa (1902)

Sunnuntaisin klo 17, Kirjastonkatu 5.
24.2., 10.3., 24.3.

Åbo: S:t Gabriels församling (5500)

På söndagar, Universitetsgatan 29 a.
klo 11: 17.2, 3.3,
klo 10: 10.3., 17.3., 31.3.
klo 13: 10.3., 17.3., 31.3. suomenkielinen

Pyhäkön Lamppu

Päätoimittaja: Juhana Pohjola
Toimitussihteeri: Esko Murto
Tilaukset: 050 5225 855
tiedotus@luthersaatio.fi

Taitto: Eeva Pitkäranta

Paino: I-print

ISSN 1457-9901

Nordea IBAN: FI59 1023 3000 2354 52

KOTKAN SIIVIN

 PETRI HILTUNEN

Kotkassa alkavan Luther-säätiön toiminnan puuhaihmisinä ovat toimineet mm. Kalervo ja Leena Kulmala Haminasta. Heidän harras toivomuksensa on, että Kotkaan voisi syntyä uusi jumalanpalvelusyhteisö. He ovat vasta jonkin aikaa asuneet Haminassa eivätkä ole kotiutuneet mihinkään seurakuntaan. Uusi toiminta tulee siksi ”mitä parhaimpaan hetkeen”.

Kalervo toimii edelleen opettajana Sibelius-Akatemiassa ja Tallinnassa sekä soittaa Virossa orkesterissa. Aikaisemmin hän johti kristittyjen nuorten kamariorkesteria Soli Deo Gloriaa. Musiikki on viime vuosina vienyt häntä kauemmaksikin, Etelä-Eurooppaan ja jopa Venezuelaan asti. Leena puolestaan on vielä puolet viikosta Järvenpäässä äitiys- ja lastenneuvontatyössä. Haminasta on kuitenkin tulossa heidän kotikaupunkinsa.

– Pääsin 18-vuotiaana Keravalla käsittämään armon ensimmäistä kertaa. 60-luvun herätys vei minut muka-

naan. Taustani on selvästi ”viidesläinen”, kertoo Kalervo.

– Minun uskoontuloni tapahtui hiljaisesti 16-vuotiaana luettuani isoisäni rukouskirjaa. Syvä rauha tuli sen myötä. Varsinainen kasvaminen alkoi vuotta myöhemmin, kun Kalervo ilmaantui pitämään raamattupiiriä meidän kotiimme, valottaa Leena nuoruuttaan.

Tuosta kohtaamisesta seurasi myös rakastuminen ja perheen perustaminen. Heitä on sen jälkeen siunattu seitsemällä lapsella ja pian kahdeksalla lastenlapsella. Rakkaus Kristusta ja musiikkia kohtaan ovat muodostuneet myös lasten elämän perustaksi. Monet heistä ovat mukana Luther-säätiön seurakunnissa Helsingissä, Porissa, Kajaanissa...

Kulmalat ovat tähän saakka käyneet Luther-säätiön messuissa lähinnä Kouvolassa.

– Jo ensimmäisestä jumalanpalveluksesta lähtien olen tuntenut olevani kotona. Olen iloinnut voimia antavista saarnoista ja ehtoollispöydän voimasta.

– On hienoa, että voi mennä jumalanpalvelukseen luottavaisin mielin, tarvitsematta pohdiskella saarnaavan papin linjaa. Sillä on myös suuri merkitys, että alttarin molemmilla puolilla ollaan armah-

dettuja syntisiä, pohdiskelevat Leena ja Kalervo.

Kulmalat ovat tottuneet ottamaan vastuuta. Siksi he sanovat olevansa valmiita kaikkiin tarjottaviin tehtäviin, joita pystyvät hoitamaan. Kalervolle luontevaa ovat säästystehtävät ja Leena on valmis pyhäkoulun ja naistenpiirin pitämiseen sekä keittiössä toimimiseen.

– Tärkeintä on sielujen pelastus ja seurakunnan aito uskonyhteys, jota tarvitsemme, he iloitsevat.

Kalervon ja Leenan mieliraamatunkohdat sopivat hyvin myös uuden Kotkan toiminnan tunnuslauseiksi: ”Vaikka teidän syntinne ovat veruriskeat, tulevat ne lumivalkeiksi” (Jes. 1:18), ja ”Jotka kyynelin kylvävät, ne riemuiten leikkaavat” (Ps. 126:5).

